

บันทึกผลการประชุมเวทีการมีส่วนร่วมและประชาสัมพันธ์
โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
เวทีที่ 16 ณ ศาลาเอนกประสงค์ หมู่ 4 ตำบลคลองหอยโข่ง
อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา
วันพุธที่ 7 เมษายน 2547
ผู้เข้าร่วมประชุม 43 คน

อาจารย์จรูญ หนูทอง

ในฐานะรับผิดชอบการประชุมประชาสัมพันธ์โครงการฯ ซึ่งแจ้งถึงสื่อประชาสัมพันธ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โครงการ เช่น แผ่นพับ จดหมายข่าว เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์โพกัสภาคใต้ คัทเอ๊าต์ และมีการถ่ายทอดสดทางวิทยุสวท. (สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดพัทลุง) และสถานีวิทยุ มอ. FM. 88.0 MHz

ในส่วนของผู้ที่เกี่ยวข้องกับทะเลสาบก็มีหลายฝ่าย หลายกลุ่มที่มาจัดกิจกรรมรับฟังความเห็นจากพี่น้อง โดยเฉพาะพื้นที่ป่าผาดำ คลองหอยโข่ง ที่ยังไม่มีใครลงมาจัด คณะศึกษาลงมาจัดเวทีในพื้นที่นี้สืบเนื่องจากเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำซึ่งจะส่งผลกระทบต่อไปยังหลายๆ ส่วน ขณะเดียวกันก็เป็นการรับฟังข้อเสนอแนะจากร่างแผนแม่บทฯ มีความต้องการให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วม ได้รับรู้ข้อมูลให้มากที่สุด และเสนอความเห็นในการแก้ไขปัญหามา

หลักการในการจัดทำแผนแม่บทฯ ในครั้งนี้ เป็นไปเพื่อ (1) คืนความสมบูรณ์ให้กับทะเลสาบ (2) มีการบูรณาการในการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (3) เน้นมีส่วนร่วมของพี่น้องประชาชน และ (4) เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

อาจารย์อารี รังสิโยกฤษณ์

แนะนำทีมงานศึกษา 3 สถาบัน ที่มีส่วนในการจัดทำแผนแม่บทฯ ประกอบด้วยผู้จัดการโครงการ และหัวหน้าทีมประเด็นศึกษา ที่มาร่วมในเวที

เอกสารที่คณะศึกษาได้จัดร่าง เป็นต้นร่างแผนแม่บทฯ แล้วนำมารับฟังความเห็นจากประชาชนในพื้นที่ในเบื้องต้นได้กำหนดแผนออกมาเป็น 4 แผน คือ (1) แผนหยุด (2) แผนฟื้นฟูหรือบูรณะ (3) แผนอนุรักษ์ (4) แผนนำไปสู่ความยั่งยืน พร้อมกับมีมาตรการประกอบ

ในการทำแผนแม่บทฯ เริ่มต้นจากการหาข้อมูล คือ ข้อมูลทางวิชาการ ข้อมูลทางวัฒนธรรม ข้อมูลที่ได้มาจากการมีส่วนร่วมของพี่น้อง ครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบทั้งหมด และได้ดำเนินการจัดเวทีไป 10 เวที แล้วก็หยุดพักไปเพื่อนำข้อมูลไปทำแผน 10 เวทีหลังเป็นการนำแผนที่ร่างไว้มาให้ประชาชนได้ร่วมพิจารณา

การจัดเวทีครั้งนี้จะเปิดเวทีให้คนในพื้นที่ได้พูดคุยในประเด็นรวมๆ จากนั้นก็จะนำเข้าสู่แผนแม่บทฯ คณะศึกษามีวัตถุประสงค์อยากให้เห็นในสิ่งที่ช่วยกันพิจารณาแผนที่จัดร่างมาแล้ว ว่าตรงกับความต้องการที่ได้เสนอความเห็นมาหรือไม่และช่วยเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นการวางกรอบการทำงานในอนาคตต่อไป ว่าอะไรควรทำอะไรทำไม่ได้ อะไรทำได้ จะได้เป็นแผนแม่บทฯ ของคนทั้งลุ่มน้ำทะเลสาบอย่างแท้จริง

คุณประวิทย์ ทองประสม

ผมเป็นประจักษ์กรักษ์ป่าต้นน้ำผาคำครับ จะเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนต้นน้ำ เพราะว่าบางท่านอาจจะ ไม่ทราบว่าลักษณะพื้นที่เป็นอย่างไร

ที่ต้นน้ำ เมื่อก่อนในพื้นที่ป่าคลองหอยโข่งตรงนี้เป็นป่าที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก อยู่มาประมาณปี 2523 ทางรัฐได้จัดเจ้าหน้าที่ไปอยู่ หน่วยงานของกรมป่าไม้ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่มาอยู่พร้อมด้วยชาวบ้านต่างถิ่นเข้ามาบุกรุก เข้ามาพร้อมๆ กัน ทำมาเรื่อยๆ จนถึงทุกวันนี้ ป่าเหลือไม่มากแล้วครับในต้นน้ำ

ก่อนที่จะมีเจ้าหน้าที่เข้าไป สัตว์ป่ามีหลายชนิด มีทั้งช้าง เพิ่งจะหายไปไม่นาน สัตว์ป่ามีเกือบทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นฟาน กวาง นกหัวเสือ กวาง สมเสร็จ ค่าง ชะนี ยังมีเพียงแต่ช้าง ซึ่งในสมัยนี้หมดไปแล้ว

ผากเวทีด้วยครับ เพราะว่าทางประชาคมของผาคำที่ได้ลาดตระเวนอยู่ไม่มีงบประมาณใดๆ เดือนละครั้ง สองครั้งที่ขึ้นไปทำงาน ลาดตระเวนเพื่อสอดส่องดูแลป่า เนื่องจากป่าถูกทำลายไปมาก ขึ้นไปครั้งหนึ่งก็เห็นป่าเปลี่ยนแปลงครั้งหนึ่ง ขึ้นไปสองครั้งก็เห็นการเปลี่ยนแปลงทั้งสองครั้ง เปลี่ยนอยู่เรื่อยๆ ส่วนมากเมื่อป่าถูกทำลายได้แจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ป่าไม้ กรมป่าไม้ก็มาเสร็จเรื่องแล้วก็กลับ หากเราแจ้งไป 10 ครั้งก็มาทั้ง 10 ครั้ง แต่ถ้าไม่แจ้งก็ไม่มาเลยครับ

ตรงนี้เป็นต้นน้ำของคลองอุตะเถา น้ำตกก็มีแต่ยังไม่เป็นที่ท่องเที่ยว ชาวบ้านละแวกนี้ที่เที่ยวอยู่คนภายนอกยังไม่เข้ามา

การร่วมขึ้นไปลาดตระเวนของประชาคม เนื่องจากป่าถูกทำลายไปมาก เห็นชัดว่าแต่ละปีน้ำจะแห้งลงมาก ดูจากลำคลองในหมู่บ้าน คิดกันว่าทำอะไรที่จะยับยั้งกันได้ เพราะว่าป่าไม้ก็อยู่ข้างใน ไม้ที่โค่นก็อยู่ใกล้ๆ หน่วยอนุรักษ์ มองเห็นในระยะ 100-200 เมตร ไม่ทราบว่าไม่เห็นหรืออย่างไร เขาใช้เครื่องเลื่อยซึ่งดังไปไกลเป็น 4-5 กิโลเมตรนี้อยู่ห่างกันแค่ 100 เมตร

สมัยนี้มีวิธีการใหม่ๆ เขาเปลี่ยนเป็นใช้วิธีเหลาดินไม้ แล้วใช้ยาฆ่า เหลาเปลือกออก แล้วก็ใช้ยาทาให้ไม้ตาย ผมไปพบวันนั้นแปลกใจว่าทำไมดินไม้แถวนี้ตายหมด พอไปดูที่โคนต้นไม้ เห็นว่าเขาใช้ยาทา อยู่ไม่ไกลกับหน่วยอนุรักษ์

ความต้องการของผมก็คือ ต้องการฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ให้ชาวบ้านที่บุกรุกอยู่ตรงนั้นให้ออกนอกพื้นที่ ถ้าหากอยู่ข้างใน...ลำบากครับ เพราะว่าเขาทำลายป่ากันทุกวัน ครับพื้นที่อยู่ในเขตป่าสิริกิติ์ ความต้องการของผมก็คือให้ออกมาให้หมด เพราะว่าคนที่บุกรุกซึ่งเป็นคนนอกพื้นที่เดี๋ยวนี้มีที่ดินมากกว่าคนในพื้นที่เสียอีก เท่าที่สืบมา เช่นว่าอยู่พัทลุง นครศรีธรรมราช ปาดังเบซาร์ ส่วนมากจะเป็นคนภายนอก ที่ดินยึดครองไปถึงปลูกยาง ปลูกมังคุด ผลไม้

คุณแทน ทองแก้ว

ขอสวัสดิคณกรรมการทุกท่านครับ ผมเป็นประชาคมรักษ์ป่าต้นน้ำผาดำครับ จริงๆ แล้วป่าตรงนี้มีพื้นที่ทั้งหมดในอำเภอคลองหอยโข่ง 27,000 ไร่ หักเฉลี่ยแต่ละปีที่ถูกทำลายเฉพาะปี 2546 พื้นที่ป่าถูกทำลาย ประมาณ 700 ไร่ เมื่อป่าตรงนี้ถูกทำลายไปมาก ผมและประชาคมรักษ์ป่าต้นน้ำได้เล็งเห็นความสำคัญ ว่าเมื่อก่อนเรามีความอุดมสมบูรณ์ ในพื้นที่ หมู่ 6 และพื้นที่ อำเภอคลองหอยโข่ง มีความอุดมสมบูรณ์ เช่นว่า น้ำเราไม่ต้องไปซื้อครับ แต่ตอนนี้แม้กระทั่งน้ำอาบ เราก็ต้องซื้อ เพราะว่าเมื่อมีการบุกรุกป่า สิ่งก็ตามมาก็ คือ ขางพารา เขาปลูกขางพารา เมื่อเขาปลูกขางพารา สิ่งก็ตามมาก็คือโรงจักร (โรงยาง) แทนที่จะทำให้ง่ายไกลต้นน้ำ ความมั่งง่ายของมนุษย์ ต้องการความสะดวกสบาย เขาเลยทำใกล้ๆ น้ำที่ทำสวนยางก็ลงไปในพื้นที่อ่างเก็บน้ำคลองจำไหรของกรมชลฯ ถามว่าชลประทานเก็บน้ำมีคุณภาพหรือไม่ ผมตอบให้ได้เลยว่าไม่มีคุณภาพ เพราะว่าน้ำที่ไหลลงอ่างเป็นน้ำเสียที่เกิดจากโรงงานทำสวนยาง เกิดผลกระทบต่อประชาชน ความต้องการของผม ผมอยากให้คนที่บุกรุกออกมาให้หมด แล้วเราจะเข้าไปฟื้นฟูป่าตรงนั้น ถ้าหากเขาไม่ออกมาทุกวันเขาจะทำลายไปทุกวัน ไม่ต้องมากหรอกครับ วันละไร่สองไร่ ทำไปเรื่อยๆ

พื้นที่ป่าจริงๆ แล้วมีเขตกำหนดไว้อย่างชัดเจน ทางรัฐได้เขียนป้ายบอกไว้ชัดเจน ว่าเขตตรงนี้ คือเขตพื้นที่สวนป่าสิริกิติ์ เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำ และเป็นพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า แต่บุคคลต่างถิ่นได้เข้าไป บางคนทำลายไปประมาณ 100-200 ไร่ก็มี ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ คนจนที่เข้าไปทำลายแล้ว พอเห็นยางราคาดี ที่ดินราคาแพงขึ้นมา ก็ขายให้กับนายทุนแล้วก็ไปบุกเบิกที่ต่อไป ที่ดินตรงนั้นมันจับจองกันได้

ชาวบ้านที่บุกรุกได้เข้าไปสร้างบ้านอยู่ในพื้นที่ป่า ไม่มีเลขที่บ้าน ผมฝากกับอบต.ด้วยจริงๆ แล้วผมอยากให้ช่วยเข้ามาสนับสนุน เพราะประชาคมฯขาดงบประมาณ ที่ผ่านมาได้ออกทุนกันเอง ซื้อปลาดกระป๋องคนละกระป๋อง ขึ้นไปลาดตระเวน เพื่อที่จะให้เห็นว่าคนที่ทำลายป่า...ตอนนี้หากว่าพวกผมขึ้นไป คนที่บุกรุกจะวิ่งหนี ที่น่าแปลกก็คือ เวลาป่าไม้ขึ้นไปเขาจะไม่วิ่ง แต่จะมาหา แต่พอประชาคมฯขึ้นไปเขาจะวิ่งหนี

ขึ้นไปทีละประมาณ 10 คน เวลาเราขึ้นไปพบคนตัดไม้เราจะใช้วิธีแอบถ่าย แล้วก็มาขอกำลังตำรวจ...เสียค่ายวันนี้ป่าไม้ไม่มา ผมอยากให้ป่าไม้มาร่วมเวทีด้วย จะได้มาเห็นบ้าง เหมือนที่ อบต. พูดว่าอยู่ห่างกับสำนักงานอนุรักษ์ไม่มาก ที่จริงเลื่อยดังแว่วๆ น่าจะได้ยินบ้าง

งบประมาณยังไม่เพียงพอสำหรับการลาดตระเวน เพราะว่ามีทั้งกลุ่มเยาวชน หลากๆ คนต้องการขึ้นไปที่การไปแต่ละครั้งจะใช้งบประมาณทีละประมาณไม่ต่ำกว่า 1,000-2,000 บาท ไปนอนข้างบนเลย ขึ้นไปแต่ละครั้งนอนรอบละ 2 คืนก็มี

ผมอยากให้เจ้าหน้าที่รัฐดูแล เมื่อประกาศว่าการบุกรุกป่าเป็นการทำผิดกฎหมาย ชู่ๆ ทำไมจึงมีบุคคลเข้าไปอยู่ได้ ผมต้องโทษว่าเจ้าหน้าที่รัฐในฐานะละเลขหน้าที่ ต้องรับผิดชอบ

คุณเจียน จันวดี

ผมเป็นกรรมการรักษ์ต้นน้ำผาดำเหมือนกัน แต่บ้านผมอยู่อ่างเก็บน้ำกังหรา เข้ามามีส่วนร่วมกับการรักษาป่าต้นน้ำ

ผมขอฝากไปที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ป่าสงวน หรือป่าสรีกิติ ที่เลขต่อหน้าที่ไม่ดูแล ทำให้ป่าสรีกิติเสียหาย ป่าสรีกิติจริงๆ แล้วเป็นป่าของแม่ที่ผลิตน้ำให้กับพ่อ ตรงนี้เจ้าหน้าที่ของบ้านเมืองต้องช่วยกันรักษาช่วยกันป้องกัน ไม่ว่าผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายอำเภอ หรือทุกองค์กรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถ้าเป็นไปได้ผมขอให้ตื่นตัว แล้วก็มาร่วมกับองค์กรประชาชน และภาคประชาชนผู้รักต้นน้ำผาคำ และป่าสรีกิติ อย่าละเลยนะครับ ผมขอวิงวอน อย่าเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์ มันบาป ในป่าสงวนยาง หรือว่าในป่าทองทุ่ง แต่ว่าเป็นป่าสงวนขอให้ป่าไม้พิจารณาว่ามันเดือดร้อนกับบ้านเมืองหรือไม่ เดือดร้อนกับชุมชน หรือไม่ ให้ป่าไม้ช่วยรับผิดชอบด้วย

คุณพยศักดิ์ คงชะฤทธิ

กราบสวัสดิ์คณะกรรมการทำแผนแม่บทลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ผมเป็นเยาวชนรักษ์ป่าต้นน้ำผาคำ ปัญหาที่เกิดขึ้นในบริเวณป่าต้นน้ำผาคำ ทางประชาคม ทางผู้ใหญ่ก็ได้แนะนำไปแล้วว่าปัญหาเกิดขึ้นมานานแล้ว ปัญหานี้ตั้งแต่ผมเป็นเด็ก แต่ก่อนนี้ผมไม่รู้จักเลยครับป่าผาคำนี้ แต่ก็กลัวเสียด้วยซ้ำ เพราะว่าเมื่อก่อนมีการ หลบหนี... เขาเรียกคอมมิวนิสต์ใช้ไหมครับ ตอนนั้นป่าจะอุดมสมบูรณ์มาก ผมได้สอบถามมา เนื่องจากว่าทางโน้น (หมายถึงคอมมิวนิสต์) จะไม่ทำลายป่า เพราะว่าใช้เป็นที่หลบหนี พรางตัว แต่พอคนหน่วยนี้ลงมา มีการขึ้นไป จับจองพื้นที่ มีการโค่นไม้ลง เหมือนที่ได้เล่าไปแล้ว ว่าที่มี 27,000 ไร่ ตอนนั้นถูกทำลายไปแล้ว เป็นพันๆ ไร่ เกือบถึงหมื่นไร่ได้แล้ว ทางประชาคมซึ่งเป็นผู้ใหญ่ใจดี รับรู้ปัญหาเกิดขึ้นมานานแล้ว

ป่าต้นน้ำอยู่ในพื้นที่คลองหอยโข่ง เราคนคลองหอยโข่งทำอะไรที่จะอนุรักษ์ป่าต้นน้ำผาคำนี้ไว้ จึงมารวบรวมเยาวชน ลูกหลานของคนในพื้นที่ จาก 4-5 คนจับกลุ่มกันหาทางออกว่าจะทำอย่างไร โดยถือว่าคนอื่นไม่รู้ เพราะเขายังได้ประโยชน์จากป่านั้นอยู่เขาไม่สนใจว่ากลุ่มเยาวชนจะทำอะไร หรือว่าจะมีการปลุกระดมชาวบ้านให้ตระหนักถึงความสำคัญของป่าต้นน้ำเสียที ชาวบ้านเขาไม่สนใจครับ

ผมเองเป็นคนนอกพื้นที่แต่เห็นความสำคัญของป่าต้นน้ำ อยากเห็นธรรมชาติได้อยู่สวยงามอยู่กับบ้านเราก็เลยได้เข้าร่วมกับเยาวชนรักษ์ป่าต้นน้ำผาคำ ขึ้นไปครั้งแรก ตอนนั้นไปจัดค่ายเยาวชนครับ ขึ้นไปเพื่อให้เห็นว่าตอนนี้ป่าอยู่ในสภาพแบบนี้ เราจะทำกันอย่างไร พอไปเห็นว่าป่าถูกทำลาย ขึ้นไปทุกครั้งก็เห็นการทำลายป่าทุกครั้ง มันเสียกำลังใจ เขาทำไปเหมือนกับว่าเราไม่มีตัวตน ประชาคมผาคำเกิดขึ้นแล้ว แต่ว่าชาวบ้านในพื้นที่ หรือคนภายนอกที่ใช้ประโยชน์จากป่าเห็นว่ากลุ่มนี้ยังไม่เข้มแข็ง แต่พอกลุ่มเราเข้มแข็งขึ้น มันเป็นอย่างไรละครับ...คือมีความเกรงใจกันในหน่วยงานราชการ คือ เขามีแบ็คคาล์หลังที่เหนียวแน่นกว่า คือ เวลาที่กลุ่มผมจะขึ้นไป ลาดตระเวนวันนี้ เขาจะหยุดทำลาย เขาจะรู้ล่วงหน้า เขารู้ได้อย่างไรก็ไม่ทราบ บางครั้งแจ้งไปกับหน่วยงาน กรมป่าไม้ ว่าวันนี้จะขึ้นไปทำ กิจกรรมข้างบน ชาวบ้านที่บุกรุกเจียบหมดเลย ไม่มีการทำลายป่าให้เห็น ไม่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ ไม่สามารถเข้าไปดูเลย

ต้นไม้แต่ละต้นที่ถูกโค่นเพื่อเอาเงิน ที่ผมเห็นที่ใหญ่ที่สุดก็ขนาด 2-3 คนโอบ ที่ใหญ่กว่านั้นผมยังไม่มีโอกาสได้ขึ้นไปดู ก็มีต้นไม้ผาคำที่สะอาดบริสุทธิ์มาปลูกไว้ ตอนนั้นก็ดูแล แต่ในส่วนด้านในยังแก้ปัญหาไม่ตก เพราะคนข้างในยังไม่ออกมา จึงเข้าไปฟื้นฟูไม่ได้ เมื่อไม่กี่วันที่ผ่านมา ทางประชาคมรักษ์ป่าต้นน้ำผาคำร่วมกับเยาวชนได้พานักศึกษารุ่นพี่ที่ ม.ทักษิณ ไปชมน้ำตกผาคำ แต่ว่าได้มาเห็นรถกระบะคันหนึ่งจอดอยู่บริเวณชายป่า พอเห็นกลุ่มประชาคมก็แอบหลบ เพราะว่ากำลังตัดไม้ลำเลียงขึ้นรถ คนๆ นี้ คือ เหมือนที่ผมบอก คือ มีคนค้าหลัง เยาวชนตอนนี้ที่ทำการอยู่จริงๆ มีอยู่ประมาณ 20 คน

คุณราตร สุวรรณจินดา

ขอสวัสดิคณะกรรมการที่ทำเวทีครั้งนี้ ผมเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ทำงานหนักที่สุดในการดูแลป่า อยากจะเพิ่มเติมเรื่องการรักษาป่า ประวัติคนอื่นเล่าไปแล้ว

เหมือนที่มีการเสนอว่าให้คนออกจากพื้นที่ป่า ทางผมก็อยากให้ออก เพราะคนอยู่ข้างในอย่างน้อยๆ น้ำมันก็เสียอยู่แล้ว ของเสียเขาจะเอาไปไหนละครับ มันก็เอาลงคลอง มันไม่มากแต่ถ้าอยู่เป็น 10 ปี การสะสมก็จะเพิ่มมากขึ้น ผมก็อยากให้ออก เรื่องสัตว์ป่า เมื่อก่อนมีมากจริงครับ แต่พอคนเข้าไปอยู่มากสัตว์ป่าก็หมด ที่เหลือพอให้เห็น ก็คือ ทากที่กินเลือด ไม่มีใครเอาไปไหนเลยครับ

ทุกวันนี้เสือก็ยังต้องมีแต่ต้องขึ้นไปข้างบนไปไกลขึ้นไป ในส่วนที่ไม่มีคน อยากเพิ่มเติมตรงนี้อย่าให้คนออกไป ถ้าไม่ออกก็เหมือนอยู่ข้างบ้านก็ค่อยๆ มีการบุกเบิกขยายการทำลายป่าไปเรื่อยๆ ถือว่าทำลายกันอยู่ดี ไม่ได้ช่วยกันอนุรักษ์ รับปากก็แล้ว เคยพูดเคยคุยกันแล้ว เอาเท่านี้แหละครับแก้วันสิบวันขึ้นไปดู อ้าว...ถางออกไปอีกแล้ว

ในส่วนอำนาจที่มียัน ผมคิดว่าอำนาจรัฐมีให้ผมได้ แต่ผมคนเดียวจะทำอย่างไรได้ละครับ อยากจะว่าฝากผ่านสถานีวิทยุไปว่าให้ช่วยกันตื่นตัว ช่วยกันรักษาตรงนี้

ในส่วนคนที่บุกรุกถ้าเอาออกมา เรื่องการดูแลเขช คนพวกนี้ไม่จนแน่ แต่ละคนขึ้นไปทุกครั้งมี รถป้ายแดงขับไปทุกครั้ง ไม่จนแน่ บ้าน 2 ชั้น ผมไปสอบถามมาแล้ว เขาบอกว่าอยู่ไม่ได้ หนวกหูเสียงเครื่อง ผมว่าถ้าแบบนี้ไม่จนแน่ คนที่บุกรุกไม่ใช่คนจนนะครับ คนจนไปไม่ได้ ไม่มีเงินซื้อมิดพรีา แต่มีทั้งมิดพรีา ทั้งขวาน แคม เลื่อยด้วย ผมรับประกันว่า คนในพื้นที่ไม่มีสิทธิ์เป็นเจ้าของตรงนั้น พ่อเผ่าผมบอกว่า เขาแค่มีพลูกบ่าว เขาไปตัดให้ห่างจากบ้านไม่ถึงกิโล หลังจากนั้นผมว่าถ้ารู้แบบนี้ผมไปเอาบ้าง ช่วงปี 2527 ผมอยู่กับรถสัมปทาน ผมว่า ตรงนี้ที่เสมอน่าจะจับจองไว้บ้าง เขาว่าทำไมไม่จองไว้ ผมว่าก็เถียงเดิน ทำไปทำไมมีการทำถนนเข้าไปจนถึง

ป่าตรงนี้มีมีการสัมปทานมาแล้วต่อมาก็ได้ยกเลิกไป ในสมัยพลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ ผมขอป่าไม้วาให้ทำทางพอไม่ให้หญ้าขึ้น รถพอวิ่งได้ จะได้ไปดูแลป่า แต่เขากลัวว่าทางสายคนจะเข้าไปมาก ผมว่าหากเจ้าหน้าที่ทำงานอย่างจริงจัง ไปนั่งเฝ้าด้านทางคูสิว่าใครจะแบกมิดพรีาขึ้นไป ใครจะกล้า ผมว่าน่าจะเป็นไปได้ แต่เจ้าหน้าที่เขาไม่ทำงานละครับ อยากวิงวอนเจ้าหน้าที่ว่าไม่ทำทางแล้วก็ให้ช่วยกันรักษา ผมขอเพิ่มเติมเท่านี้ครับ

คุณแก้ว ห้าวหาญ

ขอสวัสดิคณะกรรมการผู้จัดทำแผนแม่บทฯ และผู้เข้าร่วมในวันนี้ ผมในฐานะที่เป็นอบต. ก็เห็นแต่ว่ามีหน้าที่แต่ไม่มีอำนาจในการจัดการให้เบ็ดเสร็จ พอเห็นมีการตัดไม้ทำลายป่า ผมไม่มีอำนาจเข้าไปจับกุม คือ เราแบ่งหน้าที่กันไปแล้ว ดำรงก็เป็นองค์กรของรัฐ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ก็เป็นองค์กรของรัฐ ที่เราต้องจัดสรรปันส่วนหน้าที่กันดูแล ครั้นถ้าไม่จัดการตามหน้าที่ก็ให้ออกเสียสิ แล้วก็ให้จ้างคนของเราไปทำแทนเสีย เพื่อให้แน่นอน และชัดเจนกว่าให้ชัดเจนเลยว่าต้นน้ำผาค่านี้ให้เจ้าหน้าที่ออก แล้วดำเนินการให้น้องๆ เขาชนทำค่าย ทำแผนส่งเสริมเบียดเบียนเข้าไป ผมเคยนำเสนอนายอำเภอ โดยเฉพาะผมส่งรูปถ่ายให้เจ้าหน้าที่กันจนเบื่อ หนังสือหมายความว่ารายงานกันเรื่องการทำลายป่าต้นน้ำก็หลายฉบับแต่ไม่ได้รับการตอบรับ วันก่อนก็มีเจ้าหน้าที่ป่าไม้มาชี้แจงกับนายอำเภอที่ อบต. ว่าขณะนี้รัฐบาลนี้เปิดโอกาสให้ ซึ่งเป็นคำตอบที่กำกวม คือ ไม่รับผิดชอบหน้าที่ ผมถือว่าเป็นการปล่อยปละละเลยหน้าที่

วันก่อนผมไปเวทีผังเมือง ได้นำเสนอว่าให้เอกซเรย์ใหม่ เจ้าหน้าที่ของรัฐสงสัยไม่หนุนหนักที่ดาบอดผมว่าราชการไม่ได้แล้ว เอาคนหนุนหนักดาบอดมาทำงาน จุดนี้ผมขออนุญาตไปอยากให้เห็น เพราะการสูญเสียตรงนี้ ถ้าหากพูดถึงนโยบายของรัฐระดับประเทศ หากมาสร้างความเดือดร้อนในพื้นที่นโยบายจะผ่านไปได้อย่างไร ถามว่าเรื่องจดทะเบียนคนจน จะเอาที่ดินที่ไหนให้ เอาดินบนเขาให้หรื ถามว่าใครกระทบ หากป่านี้ถูกทำลาย ป่าโค่นลงมาทับผม ใครจะรับผิดชอบ...นี่แหละครับนโยบายขัดกับความเป็นจริง

อาจารย์อารี รัชชโยภณ

ผมแนะนำนะ อบต. หรือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบุในรัฐธรรมนูญมาตรา 290 มีอำนาจตามรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการดูแลสิ่งแวดล้อมของเรา ช่วยไปดูแลให้นายอำเภอสูญเสีย เพียงแต่เราไม่มีกฎหมายลูก ในการเข้าไปจับกุม รัฐธรรมนูญมีอยู่

คุณแก้ว ห้าวหาญ

ที่รู้หน้าที่ตรงนั้นอยู่ ทุกพื้นที่ทุกตารางนิ้ว ที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งท้องถิ่นใด ต้องดูแลหมด เกิดถึงตายก็ต้องดูแล นั่นคือหน้าที่โดยตรง

เหมือนป่าต้นน้ำที่ถูกทำลาย บางครั้งการเมืองก็มีส่วน ใครมีอำนาจเป็นรัฐมนตรี ลองดูเถอะไม่เป็นไร ผมเชื่อว่าการเมืองมีความผิดพลาด ประชาธิปไตยก็มีส่วนทำลายตรงนี้ด้วย เมื่อก่อนเราเรียกร้องให้มีประชาธิปไตย แต่พอมีการเลือกตั้ง คนที่ไม่เหมาะสมไม่ควรมีอำนาจกลับมีขึ้นมา จะทำอย่างไรดี

ผมเองก็เชื่อว่าการเมืองของประชาชนเหนือกว่าแต่จะทำอะไรไม่เสร็จสักที จับผิดแล้วลงโทษไม่ได้ แต่อ้างประชาชนเป็นหลัก

ผมเองเป็น อบต.ตรงนี้ เพิ่งเข้ามา ตรวจสอบหลักฐานของ อบต. เงินในคลังเงินหายไปแล้ว 4 ปี จัดการไม่ได้ ถามว่าใครมีอำนาจอยู่ที่ไหน หรือต้องรอการตีความ ผมไม่ค่อยเชื่อระหว่างผู้อำนาจที่ยิ่งใหญ่จริงๆ จะให้มาสอดคล้องกับความเป็นจริงดังที่ประชาชนต้องการ ผมไม่ค่อยเชื่อมากนัก

คุณจรัณ ช่วยเอียด

สวัสดิ์ท่านกรรมการทุกท่าน ผมพูดถึงว่าเราไม่ต้องไปร่วมตลาดตระเวนหรือครับ แค่เชิญร่วมประชุมในวันนี้ ก็เห็นได้ถึงการร่วมมือ ผมเชิญหมดทุกอบต. ผู้ใหญ่บ้าน ก็เชิญหมด แต่ก็ไม่ใช่ไร สู้ชนะอย่างเดียวแต่ไม่ใช่วันนี้...จริงๆ แล้วต้นน้ำผาคำอยู่ระหว่างเขตรอยต่อสะเดาไปเชื่อมวังพา เป็นเทือกเขา มีแม่น้ำสายหลัก 4 สาย ลงคลองสะเดาสายหนึ่ง ลงคลองจำไหรสายหนึ่ง ลงคลองหลา ลงเกาะวังพาไปอีกสายหนึ่ง 4 สายหลักลงจากเทือกเขานี้

สภาพความเป็นจริง ตอนนี้คนบุกรุกอยู่ข้างในทั้งหมด ตั้งแต่ผาคำจนถึงวังพา ไม่ใช่เฉพาะผาคำ วังพา ดิดเขต ตำบลทุ่งคำเสา หาดใหญ่ จริงๆ แล้ววังพาก็ถูกบุกรุกหนัก ในส่วนตรงนี้ คนอยู่ข้างในทั้งหมด ที่เราพูดกันวันนี้ก็ยังมีคนบุกรุกกันอยู่ ปัญหาที่แก้ต้องใช้เวลานานในความรู้สึกผม เหมือนประชาคมที่ตลาดตระเวนอยู่ หากเจอก็ต้องจับกุมตัวไปก่อน แล้วหาเจ้าหน้าที่รับผิดชอบครับ ในความเห็นผม ไม่อยากให้ใครอยู่เลยแม้จะทำสวนยางไปแล้วก็

ตาม ให้ทิ้งไปเลย เพราะทำผิดกฎหมายอยู่แล้ว คนต้องออกจากปาดรงนั้นทั้งหมด ทั้งเทือกเขา ไม่เช่นนั้นก็แก้ปัญหา ปาดรงน้ำไม่ได้ ผมไม่อยากฝากอะไรกับหน่วยงานรัฐเพราะว่าผมไม่เชื่อว่าจะแก้ได้ ณ วันนี้ ผมเชื่อประชาชนมากกว่า

อาจารย์จรรยา หยุทอง

ประเด็นของผาดรงน่าสนใจ คือ ผมมองว่าเท่าที่รับฟังมา มันจะเป็นตัวแทนของปัญหาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของบ้านเรา ทุกเรื่องเลย ตั้งแต่เรื่องของวิธีการจัดการ เรื่องของอำนาจรัฐ ที่ชาวบ้านไม่เชื่อถือรัฐที่อ่อนแอ แต่พยายามจะดูแลทุกเรื่อง แต่ดูแลไม่ได้สักเรื่อง เรื่องการเมือง ที่หลายๆ คนสะท้อนออกมา การเมืองท้องถิ่นเอง ที่ใช้อำนาจในการแสวงผลประโยชน์ เรื่องจิตสำนึกของคน อย่างน้อยผมก็เห็นอยู่ 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งตัวตายไม่คิด ทุ่มเท อีกกลุ่มหนึ่ง เฉยๆ ซึ่งผมคิดว่ารูปธรรมตรงนี้แผนแม่บทคิดอย่างไร ผมคิดว่าถ้าจัดการไม่ได้.. จะล้มเหลว นั่งดำไว้อย่างไร แล้วถ้าคนกลุ่มนี้ที่เป็นประชาคมล้มหายตายจากไป หรือท้อใจขึ้นมา จะเกิดอะไรขึ้น

ผมว่าถ้าผมฟังปัญหามาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นำท้องถิ่นบางส่วน มาจากชาวบ้านเองที่ไม่มีจิตสำนึก มาจากคนนอกพื้นที่มาแสวงประโยชน์ในพื้นที่โดยที่คนในพื้นที่ไม่ได้ลุกขึ้นมาปกป้อง เรื่องของการขาดการสนับสนุนคนที่ลุกขึ้นมาปกป้อง เรื่องของท้องถิ่นที่ไม่มีอำนาจจริงตามรัฐธรรมนูญ ผมว่าเป็นตัวสะท้อนปัญหา แต่ว่าข้อเสนอที่พี่น้องเสนอออกมาผมว่ายังไม่เห็นอนาคต เช่นว่า ให้คนบุกรุกออกจากพื้นที่ มันจะออกไปโดยใคร เช่นว่า ป่าไม้ ฟังดูแล้วก็ไม่น่าจะใช่ ป่าไม้ไม่น่าจะจัดการได้ มันมีใครใหญ่กว่าป่าไม้อำเภออีก จะจัดการได้ไหม ผมคิดว่าในเรื่องการให้ออก เป็นข้อเสนอที่ต้องดำเนินการแต่จะทำอย่างไรให้เป็นจริง ถ้าฟังเพียงประชาคมไปกดดันไม่เพียงพอแล้ว เรื่องการสนับสนุนประชาคมตรงนี้ เรื่องสุดท้ายที่ผมอยากฟังความเห็น ก็คือว่า หลังจากประชาคมไปดำเนินการแล้วไม่ได้รับความร่วมมือ ทั้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเอง และ ชาวบ้านด้วยกัน พี่น้องยังมีข้อเสนออย่างไร นอกเหนือจากสนับสนุนงบประมาณ ว่าทำแบบนั้นแล้วจะประสบ ความสำเร็จ ผมไม่อยากให้พี่น้องนอนรออนาคตที่ไม่มี สุดท้ายแล้วมันจะมีหน่วยกล้าตายอยู่กลุ่มหนึ่ง จะตายหรือไม่ตายก็แล้วแต่ วันหนึ่งมันก็ตายในความรู้สึกรู้ว่าเราไม่ไหวแล้ว ผมดูแนวโน้มว่าจะเป็นไปเช่นนั้น พร้อมกับป่าที่กำลังจะหมดไป ผมอยากได้ข้อเสนอที่ดีว่า ขณะ ที่อยากให้นักวิชาการรับฟังแล้วเป็นข้อเสนอที่มีอนาคต ลองเสนอดูทีสิ

คุณพิษณุ ชำเจริญ

ผมประชามรภัยป่าผาดำ คือ ภาครัฐนี้ไม่สามารถช่วยเหลือได้ เพราะ 3-4 ปีที่แล้ว เขาทำไม้เถื่อนกัน เจ้าหน้าที่ไม่รู้จะจับใคร เพราะทั้งป่าไม้ ทั้งตำรวจ มีส่วนในการร่วมกันทำลาย

ป่าไม้ ตำรวจ เหมือนกันทั้งหมด โคนไม้ยางแปลงหนึ่งไม่เกิน 50,000 แต่รับส่วยผมเห็นกับตา...ในเขตสิริกิติ์ แต่ผมทำอะไรไม่ได้ ประชาชนต้องพึ่งตัวเอง ชาวบ้านต้องร่วมมือกันหลายคนมากกว่านี้ มิฉะนั้นก็จับกุมคนข้างในไม่ได้ จะจับสักทีก็จับไม่ได้เดี๋ยวนี้เขามีมือถือ เขาโทรไป ประเดี๋ยวเดียวก็หลบหมดแล้ว

การเพิ่มคนของประชาคมทำได้ก็ต้องให้ผู้นำลงมาช่วยด้วย แต่ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่ ร้อยละ 80 ไม่สนใจในเรื่องแบบนี้ เรื่องนโยบายตอนหาเสียงมีเรื่องอนุรักษ์ป่า เขียนไว้สวยหรู ทำได้แค่หาเสียง แต่ปฏิบัติจริงไม่ได้

อาจารย์อารี รังสิโยภุญ

เอาละครับ ช่วยเปิดหน้าที่ 1 ที่เราเขียนเรื่องป่าต้นน้ำ เราเรียกแผนแรกว่า แผนหยุด เราต้องการว่าหยุด การทำลายป่าต้นน้ำ ป่าชายเลน และป่าพรุ ส่วนวิธีการเป็นอย่างไรมาก็ว่ากัน เราต้องการน้ำให้อุดมสมบูรณ์ เรามองว่า จะต้องหยุดการทำลายป่าต้นน้ำ แผนนี้เห็นด้วยหรือไม่...หยุดเลย ทีนี้เราจะใช้มาตรการในการหยุดเราจะใส่ในแผนแม่บทฯ ว่า

ข้อที่ 1 บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและจริงจัง

ข้อที่ 2 บอกว่า ประชาชน องค์กรประชาชน องค์กรภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น...พื้นที่ตรงนี้ก็เป็นอบต. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผน...แผนที่เราเสนอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามด้วย ไม่ใช่เฉพาะเจ้าหน้าที่เพียงอย่างเดียวต้องร่วมกัน และหยุดการทำลายป่าต้นน้ำ

ข้อที่ 3 หยุดการทำลายและไล่ล่าสัตว์ป่า

ข้อที่ 4 หยุดการก่อสร้างถนน ที่กีดขวางเส้นทางน้ำธรรมชาติ

มีการเพิ่มเติมที่มีการขีดเส้นได้ (ตามเอกสาร) ในเวทีที่ผ่านมา บอกว่าหยุดทำลายพื้นที่ป่าที่มีอยู่เดิม เพื่อกิจการอื่น เช่น ทำสวนยาง หรือก่อสร้างเขื่อนก็ไม่ได้ เขื่อนขนาดใหญ่ เขื่อนเล็กๆ อย่างทำบไม่เป็นที่เห็นด้วยหรือไม่

ไม่แจ้งชื่อ

ป่าต้นน้ำข้างบนตอนนี้ตรงทางน้ำมีการทำสิ่งกีดขวางไว้ครับ ทำที่เก็บน้ำไว้ข้างบนเป็นหลายร้อยจุด เป็นหน่วยงานของป่าต้นน้ำครับ ของคลองอุตะเกา เจ้าของเรื่องเป็นผู้รักษาป่าต้นน้ำคลองอุตะเกาครับ ทำกำลังก่อสร้างอยู่ตาม “ตรอ” (ทางแยกที่เป็นสายน้ำสาขา) ต่างๆ เพื่อกักไว้ไม่ให้ไหลเร็ว ลงไปท่วมหาคใหญ่ แต่ไปทำในที่ ที่ไม่มีน้ำ การทำไม่มีปัญหาอะไรเพียงแต่ไปทำให้สิ่งแวดล้อมประมาณหรือไม่ ทำเป็นคอนกรีต ถ้าจะดักน้ำ ผมว่าให้ต้นไม้มันงอก ย่ำทำลายป่า ผมว่าเก็บน้ำได้ดีกว่าทำเขื่อน ทางน้ำนี้กว้างราวๆ 6-7 เมตร แต่มีหลายสาย เป็นช่วงๆ มีการทำในหลายๆ สายของต้นน้ำผาคำ ชาวบ้านไม่รู้จะทำไปทำไม หน่วยงานที่ทำชื่อหน่วยงานรักษาคองอุตะเกาครับ

อาจารย์วิชัย กาญจนสุวรรณ

เป็นข้อมูลที่ดี ฝ่ายวางแผนจะศึกษาคิดตามดูว่าเป็นหน่วยงานไหน ประเด็นวันนี้เท่าที่ผมนั่งฟัง ทั้งหลายฝ่าย ทั้งเยาวชน และคนดูแลตั้งเป็นประชาคมรักษาดินน้ำผาคำ ผมมองว่าเป็นปัญหาวิกฤตพอสมควร เป็นตัวอย่าง ที่ชัดเจน ที่ประชาชนมีการตื่นตัว ได้เข้าร่วมปกป้อง แต่ก็เหมือนที่ อาจารย์จรูญ ว่ากลัวว่าทำไปสักพักจะหมดกำลังใจ ตรงนี้เรามีแผนอยู่ในหน้าที่ 10 เรื่องป่าต้นน้ำโดยเฉพาะ ผมเลยตั้งคำถาม เพื่อว่าโดยเฉพาะกลุ่มอนุรักษ์ที่จะดูแลตรงนี้ว่าพอมีทางหรือไม่ เช่นว่า มีการทำลายป่าไปปีละ 700 ไร่ จากพื้นที่ทั้งหมด 27,000 ไร่ ถ้าอัตรานี้ขยายตัวเร็ว แนวคิดหนึ่งที่มีการเสนอไปให้เอาประชาชนที่บุกรุกออกไป

ที่ทะเลบัน ผมเคยไปช่วยสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ซึ่งแจ้งแต่พอดีว่าชาวบ้านเขาอยู่มาก่อน ตั้งแต่ปี 2497 มันเลขต่างจากที่นี่ ที่นี้บุกรุกมาใหม่ ความจริงคิดกฎหมาย 100 เปอร์เซ็นต์ ที่นั่นมีการขีดหุ่น จึงมีการไปหาที่ดินชด

เซบให้ เพราะเป็นคนขากจนจริงๆ แต่ดันน้ำเข้าบรูกลุย เราเลยเสนอมาตรการในการแก้ปัญหาบรูกล้นน้ำ เป็นเรื่องที่รุนแรงมาก ตรงนี้เรามีมาตรการหลายๆ มาตรการ ผมรบกวนในเวทีนี้เปิดไปที่หน้า 20 ปัญหาป่าต้นน้ำ

เหมือนกับการปลูกป่าทดแทนขึ้นมา คือ เราไม่ใช่แค่ตั้งรับเท่าที่แจ้ง ว่ามีการบรูกล้น เรารู้แล้วว่าแจ้งไปก็ไม่มีประโยชน์ ผมอยากจะเรียกว่ากลไกของรัฐเองในหลายๆ ส่วน ถ้าข้อมูลถูกต้องแสดงว่าแก้ปัญหาไม่ได้ ถ้าหากว่าเราหนุนงบประมาณมาให้ภาคประชาชนโดยตรง เป็นหน่วยอาสาสมัคร เป็นชมรมอะไรต่างๆ ทะเบียนถูกต้อง แล้วก็ผมเชื่อว่ามีเจ้าหน้าที่ป่าไม้ดีๆ อยู่พอสมควร ผมเชื่อว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจดีๆ มีมากพอสมควร ถ้าเราร่วมมือเป็นเครือข่าย ขยายองค์กร ขยายพลังไปอีก ซึ่งต้องมีงบประมาณมาเกื้อหนุน มีคนเห็นด้วยมาร่วม ผมเชื่อว่ามีคนเห็นด้วยมาก แต่พอการทำงานคนร่วมด้วยน้อย เพราะว่าการทำงานที่สวนกระแสนั้นน้อย เลยตรงนี้ผมคิดว่าพวกเราประสบปัญหาโดยตรง แล้วก็เจอปัญหาที่ชัดเจน

ผมอยากได้วิธีตรงนี้โดยเฉพาะคนทำงานว่าจะเสนอแนะแก้ปัญหาอย่างไร ที่ผมคิดในเบื้องต้นจะพยายามเสนอแผนเพื่อให้งบประมาณ เพื่อให้องค์กรอนุรักษ์ที่ดูแลป่าต้นน้ำผาดำ ได้มีงบประมาณ หมายความว่า ต้องมีแผนปฏิบัติการ มีการควบคุมดูแล ไม่ใช่ว่าเอามาให้เงินแล้วเป็นอีกพวกหนึ่งอีก ตรงนี้พอเป็นไปได้หรือไม่

ผมอยากฟังความเห็นเรื่องการปลูกป่าทดแทน ว่าให้ชุมชนมีส่วนร่วม ให้ชุมชนบริหารจัดการเอง ผมให้หลักง่ายๆ (1) ให้ชุมชนบริหารจัดการเอง เป็นองค์กรเครือข่ายอนุรักษ์เป็นหลัก (2) อาจจะให้ อบต. เป็นหลัก (3) ให้หน่วยงานป่าไม้เป็นหลัก พวกเราถนัดในแนวทางไหนครับ ตามตรงๆ เลย

ไม่แจ้งชื่อ

ให้ชุมชนจัดการเองครับ

อาจารย์วิชัย กาญจนสุวรรณ

เชื่อว่าชุมชนของเราสามารถจัดการกันเองได้ไหมครับ หากว่าเขาตั้งคำถาม งบประมาณเราใช้ประมาณสักเท่าไร...โดยประมาณ ถ้าปลูกด้วยฟันฝูด้วย พื้นที่ประมาณ 2,000 ไร่

ไม่แจ้งชื่อ

ไม่ต้องปลูกครับ มันขึ้นเอง ถ้าไม่มีการไปบรูกล้นไปแผ้วถางมันจะขึ้นเอง ยานเชือกบ้าง กล้วยเถื่อนบ้าง มันสมบูรณ์ขึ้นเอง ขึ้นตามธรรมชาติ

อาจารย์วิชัย กาญจนสุวรรณ

ครับ กลายเป็นว่าผู้มีอำนาจถือฉลนครับ เลยถ้าชุมชนเข้ามาดูแลเองเป็นองค์กรหลัก แต่แน่นอนว่าจะต้องประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ แนวทางนี้ไม่ใช่เกิดเฉพาะในผาค่า จริงๆ ชุมชนทางภาคเหนือได้เสนอเป็นพรบ.ป่าชุมชน แต่ด้วยความอภัยของรัฐบาลไทย ผมไม่บอกว่ารัฐบาลชุดไหนนะครับ เสนอไปแล้ว แต่ไปติดที่สว. เพราะปัญหานี้เกิดมาทั่วประเทศ นับว่าคนคลองหอยโข่งโชคดียิ่งว่าได้ ที่ได้เรียนรู้ปัญหาโดยตรง เลยถ้าหากว่าทำตรงนี้เป็นตัวอย่างให้ได้จริงๆ แล้วมีหลายหน่วยงาน...อย่างป่าชายเลนก็ทำกันจนหมดแรงแล้ว แต่พอชุมชนทำเอง ก็เกิดป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ขึ้นมาได้ นี่ถ้าป่ามันฟื้นขึ้นได้ ชาวบ้านที่กังวลเรื่องน้ำก็จะหายวิตกกังวลขึ้นได้

โดยส่วนตัวที่ผมดูแลเรื่องแผนแม่บทฯ ผมจะพยายามเสนอ...จริงๆ ผมเสนอไปแล้วว่า ให้มีเครือข่ายเข้ามาดูแลบริหารลุ่มน้ำทะเลสาบ ผมเลยอยากได้ข้อมูลมากขึ้นว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร

คุณแก้ว ห้าวหาญ

ครับ ผมขอเสนอแนะ ในกรณีจัดสรรงบประมาณ ถามว่าสักเท่าไร จะต้องกำหนดได้ ว่าเป็นโครงการสักกี่ปี โครงการต้องมีการสิ้นสุดเหมือนกัน ถามว่าเมื่อได้ปามาแล้ว เราจะมอบหมายให้องค์กรไหนรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง แล้วกำหนดในแผนว่าทำสักกี่ปี จัดสรรงบประมาณเรียกว่าอะไร...เบี้ยเลี้ยง ให้เป็นรายหัวให้องค์กรได้ร่วมกัน ผมเป็นห่วงว่าหากมอบให้ท้องถิ่นหรือประชาชนจะโคตเคี้ยวในเชิงปฏิบัติ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าให้หลายๆ หน่วยงาน เช่นว่า เอาตำรวจมาสัก 2 คน ป่าไม้สัก 2 คน เขวชน อบต. มาแล้วแต่กำหนด ร่วมดูแลกันตรงนี้ ให้ได้มาตามอำนาจกันเอง ใครออกนอกกลุ่มนอกทางจะได้ทานกันไว้ เปรียบเสมือนว่าเหมือนวันนี้ชาวบ้านร่วมตรวจกับตำรวจ ชาวบ้านก็ไม่กล้าทำอะไรผิด เพราะมีการคานอำนาจกัน ผมเสนอแนะในแนวนี้นะ

คุณธัญญา สุวรรณ

สวัสดิ์ค่ะ ดิฉันมาจากมูลนิธิธัญญาสุวรรณเพื่อการพัฒนาชนบทนะค่ะ ที่รู้จักกันในนามของกรีนเวย์นะค่ะ หมายถึงว่าทำงานร่วมกับกลุ่มอนุรักษ์นี้แหละค่ะ ได้ฟังปัญหามาเยอะแยะมากมาย ร่วมกันคิดว่าทำอย่างไรให้คนหยุดทำลายป่า คุยกันเรื่อย ว่ามีอะไรให้เราช่วยได้บ้าง เขาก็บอกว่าอยากที่จะหยุด ทุกท่านได้ยินแล้วว่าเพราะอะไร

ดิฉันคิดว่า ในนามของมูลนิธิฯ อยากจะช่วยเหลือกลุ่มอนุรักษ์มากๆ ฟังดูแล้วก็ไม่ว่าจะช่วยเหลืออะไรได้บ้าง เราพยายามทำกลุ่มมูลนิธิฯ นี้แหละค่ะ เพราะว่าไม่มีบริษัท ที่ทำเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ โสมสเดย์ นะค่ะ อยากช่วยกลุ่มนี้ว่าจะช่วยเหลือได้บ้าง

อยากจะเสนอว่าเราได้เริ่มโปรแกรมโสมสเดย์ อยากให้ชาวบ้านได้มีรายได้เสริม หมายถึง ว่าการดูแลป่าทำอย่างไรให้มีคนมาเดินกันเยอะๆ จะได้เป็นการสำรวจ กลุ่มก็จะมียาได้เล็กๆ น้อยๆ

ดิฉันคิดว่าบริษัทของเรา เป็นคนเริ่มตรงนี้ในอนาคต 10 ปีข้างหน้าหากมีส่วนราชการมีเกี่ยวข้อง ให้ถือว่า สิ่งแวดล้อมก็มีปัญหาอีกแหละค่ะ หรือว่าจะมีจุดให้กลุ่มอนุรักษ์มีส่วนร่วมได้บ้าง เวลานี้ใครๆ ก็เข้าป่าได้โดยไม่ต้องแจ้งตรงไหน เข้าป่าได้อย่างสะดวก มีการคุยกับกลุ่มอยู่ว่า หากว่ากลุ่มอื่นเข้ามาเขาต้องผ่านตรงไหนบ้าง เขาบอกว่าใครก็มาได้ ไม่ต้องผ่านตรงไหนเลย คุยกันอยู่ว่าถ้าหากเรามีระบบที่จัดการ เรื่องเข้าออก ใครจะผ่านป่าอนุรักษ์นี้ได้ต้องผ่านชุมชน หมายความว่า ให้ชุมชนมีรายได้ มีกำลังใจที่จะดำเนินกิจกรรมต่อไป ดิฉันเสนอว่า หากว่ามีงบประมาณมาช่วยกลุ่มอนุรักษ์เรื่องสิ่งแวดล้อม ให้มีขี้น้ำ หรือมีที่พักในป่า ฉันทเคยดูที่เขาใหญ่ คนที่ไปตรวจจับ

คนตัดไม้มีที่พักในป่า ที่ดิฉันให้ความสำคัญ ดิฉันเป็นบริษัทแรกๆ ที่เข้ามาทำตรงนี้ หากว่าไม่ได้ทำระบบเรื่องสิ่งแวดล้อมเอาไว้ อนาคตอาจมีหลายบริษัทเข้ามา อยากให้โครงการทำแผนแม่บทช่วยมีมาตรการตรงนี้ด้วย

อาจารย์วิชัย กาญจนสุวรรณ

พอดีจะมีโครงการที่เราวิตกมาก คือ โครงการสวนยางเอื้ออาทร เรากำลังเสนอบันทึกว่าไม่เห็นด้วย เพราะว่าจะมีผลกระทบกับป่าต้นน้ำอย่างรุนแรง ต่อไป...เรามีการประเมินเบื้องต้น ว่ามีประชาชนที่อยู่ในสวนยางประมาณ 40,000 คน ประมาณ 4 ล้านไร่ เราจะแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เรากลัวมากว่าจะมีการทำลายป่าเพิ่ม เรากำลังประสานไปยังกรมป่าไม้ หากว่าพี่น้องผาคำหรือคลองหอยโข่งนี้ ต้องร้องเสียงดังเหมือนกัน ว่าหากเห็นโครงการนี้แล้ว อาจจะช่วยบอกเจ้าหน้าที่บ้านเมืองด้วย เพราะเขาจะต้องลงมาสำรวจพื้นที่

ผมอยากถามตัวเลขที่เป็นรูปธรรมชนิดหนึ่งครับว่า ในพื้นที่ป่าผาคำ ถูกบุกรุกไปแล้วกี่ไร่ได้ พอจะประเมินได้หรือไม่ พอดีผมได้ข่าวว่าป่าไม้จะลงมาปลูกป่าในพื้นที่ป่าต้นน้ำ ผมกลัวว่าจะไปปลูกผิดจุดหรือไม่ ต้องช่วยกันให้ข้อมูล ผมก็หนักใจว่าจะปลูกที่ไหน ผมจะได้ให้ข้อมูล

คุณแทน ทองแก้ว

ประมาณ 5,000 ไร่ มีการปลูกยางหมดแล้ว

อาจารย์จรรณ หนูทอง

ส่วนราชการอื่นๆ มากน้อยแค่ไหนก็อีกเรื่องหนึ่ง ผมดูแล้วแผนแม่บทฯ จะช่วยได้ แต่ก่อนถึงแผนแม่บทฯ ข้อเสนอของบริษัทเมื่อก็ ผมจะเสนอโครงการที่ผมรับผิดชอบด้วย คือ โครงการที่ผ่านคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบไปแล้ว ได้ข่าวว่าเขาจะให้ผมเป็นคนรับผิดชอบโครงการนี้ ผมว่าน่าจะมาช่วยพี่น้องประชาชนได้

เป็นปี 2548 ผมขอไป 1,700,000 บาท เขาให้มา 1,800,000 บาท สอดคล้องกับกิจกรรมที่พี่น้องทำ คือว่าเราจะมาส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน ที่ อาจารย์สุธีวงศ์ เป็นคนคิดเรื่องนี้ แก่ให้ผมมาทำ 25 ชุมชน ชุมชนละ 10 คนงบที่ใช้เป็นเบี้ยเลี้ยงได้ คำนำนันได้ ยอดเงิน 25 กลุ่มนี้ ผมพูดคร่าวๆ พอดีผมไม่ได้เอาโครงการมา หลังจากนั้นเมื่อจบผ่านแล้ว ผมจะประสานมาอีกทีหนึ่ง คือ 25 ชุมชนผมจะเอาชุมชนรอบทะเลสาบ 3 จังหวัด อาจจะเป็นกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มต่างๆ ผมว่าในส่วนป่าต้นน้ำคลองหอยโข่งน่าจะได้ ที่ตะโหมดก็อีกกลุ่มหนึ่ง

ใน 25 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน รวมแล้ว 250 คน พอได้คนมาแล้วเราจะประชุมกลุ่มอีกครั้ง ว่าจะทำอะไรกันบ้าง กิจกรรมหลักๆ คือ ให้พี่น้องได้พูดคุยปัญหาของชุมชนตัวเอง เพื่อค้นหาทางออก สุดท้ายจะทำอะไรกันบ้างแล้วเสนอโครงการออกมาในปี 2548 ของบประมาณในปีต่อไป

ในระยะตั้งไข่ ผมคิดว่าพี่น้องมีตัวตนที่ชัดเจนแล้ว 250 คน เรามาร่วมคิดกันได้ ผมคิดว่างบสำหรับอำนวยความสะดวกน่าจะช่วยพี่น้องได้ อาจารย์สุธีวงศ์ แก่ใช้คำว่า เกลombangแก้ปัญหาพัฒนาทะเลสาบ ผมไปปรับว่าเป็นเวทีเพื่อการเรียนรู้ และร่วมพัฒนาทะเลสาบ

อาจารย์อารี ริงลิโยฤกษ์

ครับ เท่าที่ฟังผมคิดว่าน่าจะมีทางออก จะฝากในแผนว่าน่าจะมีเจ้าของป่า เจ้าของป่าในขณะนี้ คือ องค์การภาคประชาชน ที่มีประชาคมต้นน้ำรักษ์ป่า ร่วมกับ อบต. ร่วมกับท่านผู้ใหญ่มาวมเป็นทีมงานเจ้าของป่า การเข้าออกตั้งด่านบอกให้ชัดเจน ว่านี่คือ เจ้าของป่าที่จะดูแลป่า เพราะฉะนั้นใครจะมาทำอะไรต้องติดต่อผ่าน องค์การนี้ บางทีอาจจะมีการสื่อสาร บอกให้รู้ข้อมูลว่ามีอะไรบ้าง ในบางส่วนอาจต้องเก็บค่าบำรุงรักษา ตกลงกันในว่ามีระเบียบอย่างไรบ้าง น่าจะมีในลักษณะนี้ หากว่ามีเจ้าของเรื่อง ประสานไปยัง อาจารย์จัญญูที่จะมีงบประมาณ หรือว่าจะประสานงานกับใครก็ได้

อาจารย์จัญญู หยุดทอง

ครับในการหารายได้จากทรัพยากรของพื้นที่ ผมมีตัวอย่างเกาะหมาก ริงนกที่เขาสัมปทานที่เกาะสี่เกาะห้า เมื่อก่อนใครลงไปไม่ได้ ท้องถิ่นเก็บได้แต่สัมปทาน แต่ตอนนี้ ผกก. ปากพะยูน เกาะหมากมีแนวคิดว่ามีบัตรไปเที่ยวที่เกาะที่มีริงนก บัตรละ 20 บาท ไปซื้อที่โรงพัก หรือ อบต. หากว่าที่นั่นคิด ว่าคิดจะไปเที่ยวตรงนี้ ไม่แน่ใจว่ากฎหมายอนุรักษ์ จะเอื้อให้แค่ไหน อบต. คลองหอยโข่งลองคุยกับหน่วยอนุรักษ์ป่าไม้ดูว่าถ้าจะมีการท่องเที่ยวในป่าอนุรักษ์จะทำได้หรือไม่

อาจารย์อารี ริงลิโยฤกษ์

ไม่ทราบว่ามีอะไรเพิ่มเติมหรือไม่ ผมจะให้เราจะได้มาดูภาพรวมกันว่าเรื่องแผนหยุดว่ามีมาตรการอะไรบ้าง เชิญ

ไม่แจ้งชื่อ

ผมอยากเพิ่มเติม เรื่องน้ำตกผาดำ การตั้งด่าน หรือจุดตรวจที่ผาดำทำยาก เพราะมีเส้นทางเข้าได้ 2 ทาง เข้าทางสะเดาก็ได้ ทางคลองหอยโข่งก็ได้ เส้นทางที่เข้าส่วนมากมาจากสะเดา เส้นทางคลองหอยโข่ง ยังกั้นดามมาก เป็นลูกรัง ยังไม่ได้พัฒนา

หากว่าให้ตั้งจุดตรวจ ผมไม่ทราบว่าจะไปตั้งตรงจุดไหน ถ้าว่าเอาจุดตรวจไปตั้งที่น้ำตกทีเดียว ผมว่าเขาเอามิดพร้าวไปฟันเปิดทางเข้าไปได้สบายๆ

นี่คือปัญหาที่อยากให้แก้ก่อน คือ อยากได้เส้นทางเข้ามาในพื้นที่ตรงนี้ แล้วปิดเส้นทางโน้นเสีย เส้นทางสะเดาต่อเขตกัน แบ่งคนละฝั่งคลอง เส้นทางเข้าทางโน้นสะดวกกว่า เส้นทางนี้ไม่มีอะไรให้ดู มีแต่ป่าเสื่อมโทรม แต่น้ำตกอยู่ทางฝั่งคลองหอยโข่ง

อาจารย์อารี ริงลิโยฤกษ์

เพราะฉะนั้นเราต้องเชื่อมโยงเครือข่ายสะเคา กับคลองหอยโข่ง

ไมแอ้งซ้อ

ก็ไม่ทราบว่าเขาจะมาร่วมกับเราหรือไม่ ถ้าหากว่าถ้ามีเส้นทางเดียวขึ้นไป การหาอาสาสมัครไปเฝ้าทำได้ไม่ยาก เราสลับเปลี่ยนกันได้ ช่วงกลางวันก็มีคนอาสาไปอยู่เฝ้าได้ ผมเองก็ต้องใช้เส้นทางของเขา เพราะของเราขึ้นมาสะดวก นี่เป็นปัญหาที่ต้องแก้เหมือนกัน

อาจารย์อารี รั้งลิโยกฤษฎ์

ทางสะเคาไม่รู้ว่ามีชมรม หรือประชาคมอนุรักษ์ป่าบ้างหรือไม่

ไมแอ้งซ้อ

ก็มี เขาเรียกรายการอาสาพิทักษ์ป่า ทำเฉพาะป่าในเขตของเขา มีเครือข่ายเชื่อมโยงกันอยู่แล้ว แต่ส่วนมากคนที่ไปอบรมมาตอนนี้ไม่ค่อยได้ไปทำงาน ที่หมู่ 6 ป่าต้นน้ำมีอยู่แค่ 2-3 คนที่ทำงานตรงนี้ จริงแล้ว ไปอบรมมา 25 คน แต่ทำงานแค่ 3 คน ไม่ทราบจะแก้ปัญหายังไงเหมือนกัน

อาจารย์อารี รั้งลิโยกฤษฎ์

เวลาที่เขาคิดต่อมา หากว่าเราไม่มีเจ้าของป่า เขาคิดต่อหากคนไปอบรมให้มาติดต่อผ่านเรา หรือผ่านคนที่ทำงานจริง ที่นี้มันไม่มีหน่วยงานที่จะประสานกับองค์กรที่เขาเชิญไปอบรมได้จริงๆ เพราะฉะนั้นก็ได้คนแต่ไปอบรม แต่ว่าเวลาปฏิบัติก็ไม่มา

ถ้าตรงนี้มีคนจริงๆ ไปอบรมมันก็จะถูก เพราะฉะนั้นต้องเชื่อมกับคนที่ถูก เอาคนที่ทำจริงมาอบรมใหม่ ผมว่าเราเริ่มต้นในทางที่ถูกก็ไม่สาย

อาจารย์จรูญ หยุทอง

ผมว่าเรามีหลักการอย่างไร ผมว่า คือ ชาวบ้านเท่านั้นที่จะดูแลป่าได้ยั่งยืน ส่วนรัฐมาสนับสนุนเราก็ไม่ว่า แต่ว่ามีปัญหาอุปสรรคอะไรบางอย่างอยู่ที่วิธีการจัดการต่อไปค่อยพูดกัน แต่ต้องยึดหลักการว่าให้ประชาชนจัดการด้วยตัวเอง จากเล็กไปหาใหญ่ จากปริมาณไปสู่คุณภาพ ก็แล้วแต่ ทำตามศักยภาพที่เราพอจะทำได้ ส่วนที่เราจัดการไม่ได้วันนี้ค่อยมาพูดในวันหน้าอีก

หากว่าเรามีหลักการที่ต้องชัดเจนแล้ว ผู้ที่จะสนับสนุน ผู้ที่จะมาร่วมน่าจะมากขึ้น ปัญหาของเราในวันนี้ทำอย่างไรให้มันพัฒนาไปมากกว่ามานั่งงมกัน ก็จริงๆ ก็ปัญหาเดิม คือ ว่านายไม่เข้าทำ ปัญหาเดิม พอ นายเข้าเรื่องก็มีปัญหาอีกแบบหนึ่ง

อาจารย์ รังสิโยกฤษฎ์

เอาละครับ ผมจะให้มาดูหน้าที่ 3 ต่อ ประเด็นวันนี้จะพยายามให้ดูแผนป่าต้นน้ำ เรียกว่าแผนฟื้นฟู/บูรณะ ข้อที่ 2 ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ ป่าชายเลน และป่าพรุ อยากให้อ่านว่า ในส่วนมาตรการ มีอะไรบ้าง ข้อที่ 1 กำหนดเขตพื้นที่ป่าต้นน้ำให้ชัดเจนโดยเป็นที่ ยอมรับของชุมชนในพื้นที่ ก่อนที่เราจะทำอะไร เราต้องกำหนดเขตให้ชัด ดูว่าเขามากรุกหรือไม่ โดยให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนด้วย ข้อนี้เห็นด้วยหรือไม่

ข้อที่ 2 อพยพย้ายประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าต้นน้ำ อันนี้ก็ตามที่เสนอมาแล้วใช่ไหม

ข้อที่ 3 จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณา ดูแลค่าอาสินในพื้นที่ที่มีการบุกรุก หมายความว่าคนที่ต้องออกไป ต้องดูแล ชดใช้ ตั้งคณะกรรมการมาพิจารณา คนที่ลงทุนไปแล้วต้องมีการชดใช้หรือไม่ ต้นละก็บาท ต้องมีคณะกรรมการ บางรายอาจจะชดใช้ บางรายอาจจะไม่ชดใช้

ข้อที่ 4 ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปลูกพันธุ์ไม้ที่เหมาะสม และรักษาป่าต้นน้ำ ในการดูแลฟื้นฟู ไม้ว่าจะปลูกอะไรก็ได้ ป่าเขาไม่ปลูก เขาปลูกต้นไม้หรือคั้นไม้ไหนที่มีประโยชน์เราปลูกแซมๆ ได้

ข้อที่ 5 ให้ปลูกป่าแซมไปในพื้นที่สวนยางปัจจุบัน หากว่าสวนยางเขาออกแล้ว อยากให้สวนยางเป็นป่า ที่สมบูรณ์ก็ต้องมีการปลูกไม้อื่นที่มีประโยชน์แซมๆ กันไป นี่เป็นมาตรการเห็นด้วยหรือไม่

ข้อที่ 6 ก่อสร้างฝายต้นน้ำลำธาร (ขนาดเล็ก) เพื่อชะลอการไหลของน้ำ ถ้าขนาดใหญ่เราห้ามไปแล้ว ถ้าเป็นฝายเล็กๆ เราอนุญาตให้สร้างได้

ข้อที่ 7 เพิ่มเติม จักระบบทางน้ำให้ไหลจากพื้นที่ป่าทะเลให้เหมาะสม

ข้อที่ 8, 9, 10 เป็นความเห็นที่เขาเพิ่มเติม เวทีตรงนี้จะเพิ่มเติมอะไรหรือไม่

อ่านให้ละเอียด ประเด็นวันนี้เราจะเน้นเรื่องป่าต้นน้ำให้สมบูรณ์ไปเลยครับ ที่นี้ในเรื่องป่าต้นน้ำ มีเรื่องน้ำ ก็ต้องมีเรื่องทางไหลของน้ำ คือ คลองธรรมชาติ เมื่อเราฟื้นฟูป่าต้นน้ำแล้ว เราต้องฟื้นฟูคลองธรรมชาติด้วย ในข้อที่ 3 มาตรการได้เสนอมาแล้ว 6 ข้อ ลองอ่านรายละเอียดแล้วดูว่าเห็นด้วยหรือไม่

ข้อที่ 1 ฟื้นฟู/บูรณะคลองธรรมชาติให้น้ำไหลสะดวก รักษาธรรมชาติเดิมให้มากที่สุด

อาจารย์จรรุญ หยุดทอง

ผมขอกลับไปข้อ 2.6 ก่อนนะครับไม่ทราบว่าข้อเสนอของแผนมีความขัดแย้งกับในพื้นที่หรือไม่ ที่ว่า ก่อสร้างฝายกั้นน้ำ เพื่อชะลอการไหลของน้ำ ที่คลองหอยโข่งบอกว่าไม่รู้ใครไปสร้างไว้ โดยวัตถุประสงค์เดียวกันนี้ ข้อเสนอของแผนเห็นด้วยหรือไม่

ไม่แจ้งชื่อ

รับได้ครับ

อาจารย์อริ รังสิโยภุญญ์

ในเรื่องคลองธรรมชาติ มาตรการข้อที่ 2 กำหนดเขตพื้นที่กันชนเพื่อฟื้นฟูพิเศษ จากริมฝั่งคลอง ข้างละ 15 เมตร เพื่อที่จะปลูกป่าริมคลอง อันนี้ก็ตามกฎหมายที่ดิน ให้เว้นไว้ 15 เมตร

ข้อที่ 3 ให้ศึกษาแนวทางการขุดลอกลำคลองบริเวณกลางลำคลองแทนที่จะขุดลอกริมฝั่ง เหมือนปัจจุบัน การขุดลอกเดี๋ยวนี้ใช้แม็คโคร พังตลิ่งหมดเลย คลองที่คดๆ คัดให้ตรงหมด

ในเรื่องคลองธรรมชาติ มีอะไรเพิ่มเติมไม่ครับ...ถ้าไม่มี เราจะมีแผนของอนุรักษ์ ป่าต้นน้ำ ป่าชายเลน และป่าพรุ เปิดหน้าที่ 7 ข้อที่ 1 อนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ป่าชายเลน และป่าพรุ เมื่อเรากำหนดเขตที่จะฟื้นฟูแล้วเราจะอนุรักษ์อย่างไร มาดูในเรื่องกฎหมาย 1 บังคับให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ข้อที่ 2 สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมดูแลป่า

ข้อที่ 3 บำรุงรักษาดูแลป่าที่ปลูกให้เจริญเติบโต

แล้วก็มีมาตรการอื่นๆ ไปถึงข้อที่ 8 ทั้งหมดนี้เห็นด้วยหรือไม่ ที่เราขอร่างมา จากข้อมูลของพี่น้องรอบกลุ่มน้ำ เสนอมา ไม่ทราบว่ามีอะไรเพิ่มเติมหรือไม่ เวลาที่เกือบเที่ยงแล้ว จะว่ากันให้จบเข้าไปเลยแล้วกินข้าว กลับบ้านหรือไม่

ไม่แจ้งชื่อ

ขอเพิ่มเติมในส่วนแผนอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ ที่ว่ามีคนที่บุกรุกป่าต้นน้ำผาดำมาจากคนต่างจังหวัด 90 เปอร์เซ็นต์ เป็นคนในแค่ 10 เปอร์เซ็นต์ ในส่วนคนในบุกรุกเฉพาะในพื้นที่บาโรย ถางป่าบริเวณผาเมือง ผมอยากเสนอเพิ่มเติมว่า คนต่างจังหวัดที่เข้ามาในพื้นที่ เขาไม่รู้ว่าจะกระเบียบในพื้นที่เป็นอย่างไร ผ่าทางอาจารย์ให้เขียนว่า บุคคลภายนอกที่เข้ามาให้ไปจดทะเบียนขึ้นกับที่อำเภอ จะได้ง่ายในการติดตามตัว และบอกว่าพื้นที่ป่าต้นน้ำห้ามบุกรุกไปจดทะเบียนกับอำเภอ ในส่วนที่มีการบุกรุกไปแล้วก็มีการทำข้อมูลด้วย ในการบุกรุก ปัญหาที่ผ่านมา ตอนแรกๆ คนภายนอกมากัน 1 ครอบครัว เมื่อมาอยู่นานๆ เขาก็ไปชักชวนพี่น้องเขามา เป็น 2 ครอบครัว 3 ครอบครัว เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่มีข้อยุติ หากว่ามีการจดทะเบียน คุณเข้าไปอยู่ตรงนั้น บอกว่าอยู่ได้ โชนในที่อะลุ่มอล่วย ไม่ใช่ป่าต้นน้ำก็ครอบครัว ไม่บุกรุกพื้นที่อื่นต่อไป

ไม่แจ้งชื่อ

จริงๆ ตรงนี้เราทำหนังสือไปถึงสำนักเลขาฯ พระราชวังไปแล้ว คุณปลอดประสพ พาเครื่องบินมาลงที่บาโรยเมื่อไม่กี่วันมาแล้ว ส่วนที่จะแก้กันข้างใน ผมคิดว่ามันผิดกฎหมายต้องทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย เอาคนออกมา ถ้าไม่แก้ตรงนี้ให้ประณีประนอมผมเชื่อว่าทำได้ยาก

กำหนดให้ชุด ให้อบต. มาร่วมอย่างจริงจัง ทางประชาคมที่ผ่านมาก็เป็นพยานให้ป่าไม้อยู่ จับผู้ต้องหามาประชาคมก็ต้องเป็นพยาน ไม่มีโทษ ความเห็นผมเป็นลักษณะนี้ครับ

ไม่แจ้งชื่อ

แผนการฟื้นฟูช้างใน ประชาคมที่ผมนึกไว้ พวกเราต้องเคลื่อนไหวทั้งทางลับ และเปิด ดูแล...ปกติเขาจะเข้าไปนุกรุกทุกวัน หากว่าเราอยู่ข้างใน เราต้องเข้าไปอยู่ข้างในเลย ผมเชื่อว่าเราแก้ได้ ปัญหาตรงนั้น

ไม่แจ้งชื่อ

ข้อเสนอในเรื่องการฟื้นฟูให้ขุดลอกคลอง จริงๆ แล้ว ผมคิดว่าไม่ถูกต้องเท่าใด ตราบใดที่ป่าต้นน้ำคลองธรรมชาติของมันมีรากไม้ พอมีน้ำมาก พอมีรากไม้ขวาง มันขุดของมันเอง เราไม่ต้องไปขุดมัน การขุดลอกเป็นสิ่งที่ผิดมาก ไม่ควรขุดลอก ควรรักษาดูแลให้เป็นไปตามธรรมชาติ

ตามหมู่บ้านหรือคลองคดเคี้ยว หลายแห่งที่ชลประทานพัฒนาขุดลอก ทำให้น้ำไหลเร็วขึ้น ผลก็คือต้นน้ำ น้ำแห้ง

มีข้อเสนออีกข้อ ยุทธศาสตร์ของเรา คือ รักษาป่าต้นน้ำ แต่ทุกวันนี้ที่ทำอยู่ เราน่าจะถามว่าเราทำถูกต้องหรือไม่ เราโค่นเดี่ยวหรือไม่ เราทำเฉพาะองค์กรของเรา ชุมชนของเรา หน่วยงานของเรา เราดึงชุมชนชั้นล่างมารวมกับเราหรือไม่ การไปดึงเขามา เขามีผลประโยชน์ได้เสียหรือไม่ เราต้องดูจุดนั้นด้วย เหมือนหาดใหญ่ ที่แต่ละปีเสียหายจากน้ำท่วมมาก หรือในกรณีฝนตกหนัก เขาขุดลอกเขาอยู่เป็นสัปดาห์ ความเสียหายมีมากแค่ไหน

เราเอาคนที่รักษาป่าเขาเหล่านี้คือเอาคนควนเคร็งที่ดี คนพัทลุงที่ดี มารักษานี้ จริงๆ แล้วเราโค่นเดี่ยวมาก ประสิทธิภาพไม่สูงพอ ผมว่าเอาคนพวกนี้ พ่อค้าจะเสี่ยงดังกว่าเรา มีศักยภาพกว่าเรา ร่วมมือกับ อบจ. ได้หรือไม่ ร่วมมือกับเทศบาลได้หรือไม่ ดึงเข้ามา ผลประโยชน์ของเขา น้ำท่วมของเขา ตรงนี้เราสามารถทำได้

ข้อเสนอว่าให้ยุทธศาสตร์การทำงาน เป็นไปตามความต้องการได้ ต้องเชื่อมโยงความร่วมมือ จากต้นน้ำไปถึงปลายน้ำ เราทำได้ไหม จริงๆ แล้วการรักษาป่าเขาเหล่านี้โค่นเดี่ยวมาก เขาชนมีหลายสิบคน มีผู้ใหญ่ไม่กี่คน เข้าไปร่วม ซึ่งต้องควักกระเป๋าเอง ซื้อข้าวสารเอง เอาปลาทูไปเอง เมื่อเจอปัญหาขึ้นมาแจ้งเจ้าหน้าที่ก็เพิกเฉย

ปัญหาอีกอย่างหนึ่ง เท่าที่ผมฟังมา คือ การส่งคนไปอบรม ผมอยากถามว่าแล้วการมาขอคนไปร่วมฝึกอบรม เขาขอผ่านมาทางไหนตรงนี้ไม่ใช่ความผิดของชาวบ้าน เป็นวิธีการทำงานของราชการมันไม่สอดคล้องกัน

คนที่มาทำงานตรงนี้ไม่รู้ธรรมชาติของงาน ราชการสั่งการมาทำเหมือนกันหมด เขาไม่มีการจำแนก ไม่มีการประเมิน แต่ละพื้นที่ ไม่จำแนกว่าอันไหนหลัก อันไหนรอง อันไหนก่อน อันไหนหลัง

ทีนี้เป็นไปได้หรือไม่ที่งบประมาณของทะเลสาบ เราจะฟื้นฟูทะเลสาบ ตราบใดที่ต้นน้ำไม่มีน้ำ เมื่อน้ำทะเลสาบไม่มี สารแขวนลอยเกิดความเข้มข้นของน้ำจะมากขึ้น ต้องมีน้ำจากต้นน้ำมาเติมตลอด ทำอย่างไรให้หน่วยอนุรักษ์เขาชนได้รับการสนับสนุนบ้างสามารถเคลื่อนไหวได้

อาจารย์อริ รัตโยกฤษฎ์

ผมอยากเรียนเพิ่มเติมว่า ในขณะนี้อีกครั้งที่ทำให้มีจริง ว่าชมรมอนุรักษ์ผาดำมีกลุ่ม บอกให้ชัดเจน แล้วก็แจ้งไป เรามีหน่วยงานอย่าง พอช. เขามีงบประมาณ หากมีกิจกรรมหรือโครงการดีๆ เราขอเงินไปได้

ไม่แจ้งชื่อ

อีกอย่างหนึ่ง การทำทางไม่ขอให้ทำ เพราะว่าถ้าหากทางสะดวกมากขึ้นจะทำให้ชนไม่เดินได้สะดวกมากขึ้น โดยเฉพาะบาโรย มีการขนย้ายไม้เดินได้ง่ายที่สุด และตรงอบต. บาโรยมีการทำลายป่ากันมาก ทำกันตอนกลางคืน ฟังเสียงเลื่อยกันได้อีกเหตุผลหนึ่งที่ยอยากให้มีการผลักดันคนออกไปจากพื้นที่ คือคนที่บุกรุกป่า มีไม้กัน

อาจารย์อารี รั้งลียกฤษฎ์

ไม่ทราบว่ามีอะไรเพิ่มเติมอีกครับ ข้อที่ 3 เรื่องการใช้ที่ดิน สำหรับพื้นที่ป่า พื้นที่ภูเขา ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชผสมผสาน ในมาตรการการใช้ที่ดิน สำหรับพื้นที่ชายเขา พื้นที่น้ำก็มีมาตรการอีกอย่าง ไม่ทราบว่าใครจะเสนอมาตรการเพิ่มเติมอีกไหม...อยากให้ดูเรื่องประเด็นการท่องเที่ยวด้วย เพราะว่าต่อไปในพื้นที่เราจะผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้วย ส่วนสุดท้าย คือ แผนยั่งยืน เราคิดว่าปัญหาอยู่ที่คน คนขาดจิตสำนึก เพราะฉะนั้นความยั่งยืน อันแรกคือแผนพัฒนาคน

ข้อที่ 1 การพัฒนาคนในระบบโรงเรียน รวมถึงพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องทะเลสาบทุกเรื่อง ในทุกด้าน ให้มีความตระหนักในเรื่องป่า เรื่องน้ำ

ข้อที่ 2 การพัฒนาคนนอกระบบโรงเรียน

และสุดท้าย การที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน เราจะต้องมีองค์กรที่จะไปดูแลเรื่องทะเลสาบ เป็นของประชาชน ช่วยเปิดไปดูหน้า 17 อาจารย์วิรัช เสนอว่า การพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบให้อุดมสมบูรณ์เหมือนเดิมต้องมีคณะกรรมการที่มีตัวแทนของภาคประชาชนดูแลพื้นที่นี้โดยตรง บริหารจัดการเอง ผังนี้เป็นตัวแทนของคน มาจัดเป็นองค์กรบริหารดูแลโดยภาคประชาชน หากเป็นของรัฐที่เป็นปัจจุบัน ไม่รู้ว่ากี่เดือนจะประชุมสักครั้ง และส่วนมากคณะกรรมการอยู่กรุงเทพฯ ทั้งนี้ เราต้องการให้เป็นคณะกรรมการของประชาชนในพื้นที่จริงๆ ไม่ทราบว่าเราเห็นด้วยหรือไม่ เราจะเสนอในแผนแม่บทฯ ว่าจะต้องมีองค์กรในการบริหารจัดการลุ่มน้ำเองเพื่อความยั่งยืน เห็นด้วยหรือไม่

ยังมีเรื่องอื่นๆ อีก...มีอะไรเพิ่มเติมหรือไม่ สุดท้ายเอกสารที่ท่านได้รับ ขอให้ท่านไปอ่านเพิ่มเติมตรงไหนมีปัญหา สามารถเสนอเพิ่มเติมมาได้ตลอด เพราะแผนของเราจะจบเดือนสิงหาคม ข้อมูลใดๆ เพิ่มเติมส่งได้ตลอด สุดท้ายในนาม 3 สถาบัน ขอขอบคุณทุกท่านที่มาร่วมเวที ขอถือโอกาสปิดประชุมครับ สวัสดีครับ

สรุปประเด็นจากเวทีการมีส่วนร่วมและประชาสัมพันธ์

โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาหลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ณ ศาลาเอนกประสงค์ หมู่ 4 อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

วันพุธที่ 7 เมษายน 2547

(ประเด็นที่สรุปข้างล่างนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม ไม่ใช่ความคิดเห็นของคณะผู้ศึกษา)

1. ป่าต้นน้ำ

ประเด็นปัญหา

- มีการบุกรุกป่า และการตัดไม้ทำลายป่า

แนวทางแก้ปัญหา

- ให้ชาวบ้านที่บุกรุกพื้นที่ป่าอพยพออกจากป่า
- ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทำงานอย่างจริงจัง
- ให้ชุมชนเป็นผู้ดูแลรักษาป่าต้นน้ำด้วยตนเอง
- ให้มีระบบการจัดการในการเข้าไปในป่า โดยให้บริหารงานผ่านชุมชน เพื่อให้ชุมชนจะได้มีรายได้
- เปลี่ยนเส้นทางเข้าป่าผาดำ จากที่เคยเข้าทางสะเดา ให้มาเข้าทางคลองหอยโข่ง เพราะเป็นเส้นทางที่ทุรกันดารกว่า เพื่อให้เป็นการยากในการที่จะเข้าไปตัดไม้ทำลายป่า
- ให้จัดทะเบียนบุคคลที่จะเข้าไปตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ป่า

2. การจัดการศึกษา

ประเด็นปัญหา

- คนขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ป่าพุทะเลสาบ

แนวทางแก้ปัญหา

- ให้มีการพัฒนาคนในระบบโรงเรียน มีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียน ให้เด็กในโรงเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องทะเลสาบในทุกด้าน
- ให้มีการพัฒนาคนในระบบโรงเรียน

3. ประเด็นอื่น ๆ

- การสร้างฝายกั้นน้ำ เพื่อชะลอการไหลของน้ำในที่ที่ไม่มีน้ำไหล ทำให้สันเปลี่ยนงบประมาณ
- ให้มีการจัดระบบทางน้ำให้ไหลอย่างเหมาะสม
- ให้มีการฟื้นฟูคลองธรรมชาติให้น้ำไหลได้สะดวก

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวทีการมีส่วนร่วมและประชาสัมพันธ์

โครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาภูมิทัศน์ทะเลสาบสงขลา

ณ ศาลาเอนกประสงค์ หมู่ 4 อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

วันพุธที่ 7 เมษายน 2547

1. คุณเมทิส	สุริยล้า	
2. คุณจรัณ	ช่วยเอียด	คลองหอยโข่ง
3. คุณเลียน	จันทวี	- ม. 5 คลองหลา อ. คลองหอยโข่ง จ. สงขลา
4. คุณแก้ว	ห้าวหาญ	10/13 ม. 4 ต. คลองหอยโข่ง อ. คลองหอยโข่ง จ. สงขลา
5. คุณอรุณ	ถาวรพันธ์	31 ม. 5 ต. คลองหอยโข่ง อ. คลองหอยโข่ง จ. สงขลา
6. คุณพิเชษฐ์	ข้าเจริญ	- ม. 6 ต. คลองหอยโข่ง อ. คลองหอยโข่ง จ. สงขลา
7. คุณประวิทย์	ทองประสม	- ม. 6 ต. คลองหอยโข่ง อ. คลองหอยโข่ง จ. สงขลา
8. คุณวิฑูร	ทองแก้ว	60/1 ม. 6 ต. คลองหอยโข่ง อ. คลองหอยโข่ง จ. สงขลา
9. คุณเจริญ	ช่วยเอียด	3/8 ม. 6 ต. คลองหอยโข่ง อ. คลองหอยโข่ง จ. สงขลา
10. คุณประสาน	รัตนพันธ์	3/3 ม. 6 ต. คลองหอยโข่ง อ. คลองหอยโข่ง จ. สงขลา
11. คุณศศิวิมล	ทองแก้ว	60/1 ม. 6 ต. คลองหอยโข่ง อ. คลองหอยโข่ง จ. สงขลา
12. คุณไบเฟิร์น	สุวรรณมณี	60 ม. 6 ต. คลองหอยโข่ง อ. คลองหอยโข่ง จ. สงขลา
13. คุณภราดร	สุวรรณจินดา	24/8 ม. 6 ต. คลองหอยโข่ง อ. คลองหอยโข่ง จ. สงขลา
14. คุณถันติยา	สุวรรณ	Greenstay 73 ม. 7 ต. โคกม่วง
15. คุณเอกชัย	ถาวรวงศ์	54/17 ถ. นิพัทธ์สงเคราะห์ 2 อ. หาดใหญ่ จ. สงขลา
16. คุณวิเชียร	รัตนพันธ์	171/1 ม. 7 บางลาน
17. คุณจุฑามาศ	พรหมอินทร์	2151/1 ซ. रामคำแหง 43/1 หัวหมาก บางกะปิ กทม.
18. คุณเพ็ญศรี	บุญดปลาย	สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
19. คุณภาสกร	ถมพลกรัง	สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
20. คุณจิระเดช	ศิริวัฒน์	สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
21. คุณพิชชาภรณ์	ลิ้มรัตนพล	สื่อพารากอนโปรกรุ๊ป
22. คุณปิยะโชติ	อินทรวาส	หนังสือพิมพ์โฟกัสภาคใต้
23. คุณฐิติวัฒน์	คุณาตระการ	สถานีวิทยุ มอ. FM. 88.0 MHz
24. คุณนันทพร	ขันธศุภหิรัญ	สถานีวิทยุ มอ. FM. 88.0 MHz
25. คุณอรุณชัย	สมศรี	สถานีวิทยุ มอ. FM. 88.0 MHz
26. คุณพยุ่งศักดิ์	ลงมัยลิก	เยาวชนรักษ์ป่าต้นน้ำผาดำ
27. คุณแทน	ทองแก้ว	ประชาคมรักษ์ป่าต้นน้ำผาดำ
28. คุณมานพ	เห็นดิน	สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
29. คุณนรินทร์	ไชยวงศ์	ประชาคมรักษ์ป่าต้นน้ำผาดำ
30. คุณบรรยง	หอด้อย	สมาชิกวิทยุสมัครเล่น คลองหอยโข่ง
31. คุณบุญช่วย	ทองศรี	บ้านพักครูริมทะเลสทิงพระ จ. สงขลา
32. คุณสุลิตพร	ทองศรี	โรงเรียนวัดคูขุด อ. สทิงพระ จ. สงขลา
33. คุณวีระวุธ	ชุมช่วย	สถาบันราชภัฏสงขลา
34. คุณอารี	รังสิโยกฤษฎ์	สถาบันราชภัฏสงขลา
35. คุณดุสิตา	แก้วสมบูรณ์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
36. คุณศักดิ์	โชโต	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

37. คุณวิชัย	กาญจนสุวรรณ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
38. คุณกำพล	มีสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
39. คุณจิระเดช	ศิริวัฒน์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
40. คุณธีรยุทธ	สถาพร	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
41. คุณอรสา	คงทอง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
42. คุณวาสนา	เสรีวัฒนาชัย	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
43. คุณธเนศ	อินทนนท์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บรรยากาศการประชุม ณ อาคารเอนกประสงค์
หมู่ 4 อำเภอกลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา

ชาวบ้านร่วมแสดงความคิดเห็น

การแสดงผลงานของกลุ่มประชาคม
และเยาวชนรักษ์ป่าต้นน้ำผาดำ

สภาพสวนผลไม้ที่ชาวปลูกไว้

น้ำตกผาดำ

ทางน้ำจากน้ำตกผาดำ

สภาพต้นไม้ใหญ่ในป่า

ทีมผู้ศึกษาเดินสำรวจพื้นที่ป่า